

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 287/05-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. februára 2006 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Jána Lubyho prerokoval sťažnosť S., a. s., so sídlom B., zastúpenej advokátom JUDr. J. M., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 468/01 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo S., a. s., B. na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 468/01 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 468/01 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietáhov.

3. S., a. s., B. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Bratislava II p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava II j e p o v i n n ý uhradiť S., a. s., B., trovy konania v sume 6 252 Sk (slovom šesťtisícdeväťdesiatdva slovenských korún) do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet jej právneho zástupcu advokáta JUDr. J. M., Advokátska kancelária, B.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. IV. ÚS 287/05-7 z 8. decembra 2005 prijal na ďalšie konanie sťažnosť S., a. s., B. (ďalej len „sťažovateľka“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namietala porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 468/01.

Na základe výzvy ústavného súdu z 12. decembra 2005 okresný súd vo svojom vyjadrení k prijatej sťažnosti sp. zn. Spr. 2186/05 z 3. januára 2006 k priebehu konania okrem iného uviedol:

- „... - spor nie je skutkovo ani právne zložitý*
- chronológia procesných úkonov:*
- 7. 3. 2005 - výzva na zaplatenie súdneho poplatku*
- 7. 3. 2005 - uznesenie podľa § 120 ods. 2 O. s. p.*

- 20. 12. 2005 - stanovenie termínu pojednávania na deň 27. 4. 2006
- prekážky postupu súdu neboli zistené
- sťažovateľ nespôsobil prieťahy
- prieťahy vo veci boli spôsobené súdom
- zistené prieťahy považujem za zbytočné
- podľa môjho názoru vplyv na prieťahy v konaní za obdobie od nápadu veci do 1. 1. 2005 mala aj dlhodobá práceneschopnosť zákonného sudcu (...).“

Obdobné procesné úkony, ktoré uviedol okresný súd vo svojom vyjadrení, zistil aj ústavný súd z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a súdneho spisu sp. zn. 19 C 468/01.

Právny zástupca sťažovateľky k vyjadreniu okresného súdu nezaujal stanovisko.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 19 C 468/01 dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Sťažovateľka sa podanou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov...“.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Ústavný súd (obdobne ako Európsky súd pre ľudské práva) pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu

veci) a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

Ústavný súd pri vyhodnotení doterajšieho konania okresného súdu vo veci sp. zn. 19 C 468/01 podľa označených kritérií dospel k týmto záverom:

1. Z predloženého súdneho spisu vyplýva, že v predmetnom konaní sa sťažovateľka domáha zaplataenia nájomného za užívanie pozemkov v jej vlastníctve. Takéto konania nie sú právne a ani skutkovo zložité a všeobecné súdy majú dostatok skúseností s rozhodovaním týchto vecí. Z konkrétnych okolností daného prípadu je zrejmé však i to, že okresný súd k zabezpečeniu dôkazových prostriedkov, resp. k dokazovaniu a s tým spojenému právnemu posúdeniu skutkového stavu nevyhnutnému pre rozhodnutie v merite veci vôbec ešte nepristúpil.

2. Správanie sťažovateľky je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred označeným porušovateľom práva došlo k zbytočným priet'ahom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľky ako účastníčky konania pred okresným súdom, toto bolo počas doterajšej doby jeho konania aktívne, v roku 2004 žiadala okresný súd o určenie termínu pojednávania a následne podala aj sťažnosť na zbytočné priet'ahy v konaní. Okresný súd vo svojom vyjadrení ani nemal námietky k správaniu sťažovateľky.

Sťažovateľka síce pri podaní žaloby nezaplatila súdny poplatok, ale táto skutočnosť nemala vplyv na predĺženie doby tohto konania, lebo okresný súd sa touto skutočnosťou začal zaoberať až 7. marca 2005, keď vypracoval výzvu na zaplataenie súdneho poplatku, a sťažovateľka ho 7. apríla 2005 aj zaplatila.

3. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd posudzoval existenciu zbytočných priet'ahov v označenom konaní, bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého akonáhle sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Z postupu okresného súdu vyplýva, že od 31. októbra 2001, keď sťažovateľka podala žalobu, do 11. januára 2006, keď predložil spis ústavnému súdu, vykonal iba také jednoduché úkony, akým je výzva na zaplatenie súdneho poplatku, doručenie žaloby na vyjadrenie žalovanému (7. marec 2005) a určenie termínu pojednávania na 27. apríl 2006.

Aj predsedníčka všeobecného súdu vo svojom vyjadrení priznala, že zbytočné prietahy v konaní boli spôsobené okresným súdom.

Ústavný súd neakceptoval jej tvrdenie, že dlhodobá práceneschopnosť zákonného sudcu za obdobie od nápadu veci do 1. januára 2005 mala vplyv na zbytočné prietahy v konaní.

V tejto súvislosti ústavný súd už uviedol (napr. I. ÚS 23/03, I. ÚS 141/03), že personálne problémy (dlhodobá práceneschopnosť sudcu) a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prietahy, a to len v tom prípade, ak sa za tým účelom prijali včas adekvátne opatrenia (m. m. I. ÚS 39/00, I. ÚS 55/02). Okresný súd vo svojom vyjadrení neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné usudzovať, že v danej veci ide o takýto prípad.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 468/01 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Ústavný súd v súlade so svojím rozhodnutím o porušení základného práva s'ťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v zmysle § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde prikázal okresnému súdu, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 19 C 468/01 konal bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy „Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie“.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa s'ťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“. Z ustanovenia § 56 ods. 5 vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť s'ťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

S'ťažovateľka vo svojej s'ťažnosti žiadala aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 100 000 Sk z dôvodov uvedených vo svojej s'ťažnosti.

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý

spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu, berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu a zistený stav, v akom sa konanie v súčasnosti nachádza, považoval ústavný súd priznanie sumy 30 000 Sk za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. J. M. Ústavný súd pri priznaní trov konania vychádzal z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2004, ktorá bola 15 008 Sk. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) za každý úkon po 2 501 Sk, 2 x 150 Sk režijný paušál (§ 16 vyhlášky) a DPH 19 % v sume 950 Sk (§ 18 ods. 3 vyhlášky). Ak je advokát platiteľom dane z pridanej hodnoty, priznáva sa mu odmena zvýšená o daň z pridanej hodnoty. Úhrada mu bola priznaná v celkovej sume 6 252 Sk.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. februára 2006